

ENSKILDA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

EXAMENSARBETE

Magisterprogram i mänskliga rättigheter

Magisteruppsats
Vårtermin, 2019

Flickors rättigheter är mänskliga rättigheter

Världssamfundets (o)förmåga att skydda flickor associerad med väpnad styrka

Författare: Sanne Svensson

Handledare: Emma Sundqvist

Enskilda Högskolan Stockholm

Abstract

The aim of this thesis is to inspect how international law tends to exclude girls' as holder of their rights, when they are associated with armed conflict. From the view of a legal approach, different terms in conventions- optional- and additional protocols have interprets and systematizes to make de lege lata for girls' in international law able to establish. From the theoretical sight of formal and substantial equality, which assume that equal rights do not function in a world build on the structure of a male, the research of the study shows a number of terms within international law that tends to exclude girls as holders of their rights. The result shows that those terms due to social construction, which express the differences between girls and boys, is overlooked in the international *lege lata*. The result makes therefore the male standard of the terms advantage for boys.

English title

Girls' rights are human rights. The international community's (in)capacity to protect girls associated with armed force.

Nyckelord

Barnsoldat, barn associerad med väpnad konflikt, flickor, indirekt deltagande, direkt deltagande, internationell humanitär rätt, internationella mänskliga rättighetslagar, rekrytering, internationella konventioner

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte och frågeställning.....	6
1.3 Begreppsval och etiska principer.....	6
1.4 Disposition.....	7
2. Material	8
3. Metod	10
3.1 Rättsdogmatik.....	10
3.2 Metoddiskussion.....	11
4. Teoretiskt perspektiv	14
4.1 Könsneutralitet.....	14
4.1.1 Formell jämlikhet.....	15
4.1.2 Substantiell jämlikhet.....	16
4.2 Teoridiskussion.....	17
5. Tidigare forskning	18
6. Bakgrundsfakta konventioner	22
6.1 Internationell humanitär rätt.....	22
6.2 Konventioner för mänskliga rättigheter.....	23
7. Resultat och Analys	25
7.1 Internationell humanitär rätt.....	25
7.1.1 Genèvekonventionerna.....	25
7.1.2 Tilläggsprotokoll I.....	26
7.1.3 Tilläggsprotokoll II.....	28
7.1.4 Romstadgan.....	29
7.2 Konventioner om mänskliga rättigheter.....	30
7.2.1 Barnkonventionen.....	30
7.2.2 Fakultativa protokollet till CRC för barn involverade i väpnade konflikter.....	34
7.2.3 International Labour Organization.....	37
8. Slutsats	39
9. Diskussion	42
Referenslista	44

1. Inledning

1.1 Bakgrund

“The Mai Mai were doing bad things all the time,” a 15-year-old girl in DR Congo told us. “They were looting and raping. It became so frightening and impossible to live at home. To protect ourselves, we decided to join them”. (1 child-soldiers.org 30/4 2019).

Ovan citat påvisar två saker som motsäger den bild av barnsoldater som internationell media har porträtterat i allmänhetens medvetande. Ett är att alla barnsoldater är pojkar och två, att alla barnsoldater blir bortförda med tvång och inte själva väljer att gå med i en väpnad styrka eller grupp (1 child-soldiers.org).

Att barn utnyttjas till att delta i väpnade konflikter är inget nytt fenomen, men det är först under de senaste 20 åren som världssamfundet har börjat uppmärksamma problemet och dess komplexitet (1 childrenandarmedconflict.un.org). 1993 fick en kvinna vid namn Graca Machel, på uppdrag av FN att ta fram en rapport om hur barn, inklusive barnsoldater, påverkas av väpnade konflikter. Rapporten släpptes 1996 och låg som grund till att generalförsamlingen samma år inrättade mandatet - *generalsekreterarens särskilda representanter för barn och väpnad konflikt*. Mandatet verkar för att stärka skyddet av barn på global nivå. Det ämnar ske genom att samla in information om hur barn påverkas av väpnade konflikter, genom att öka statens medvetenhet om situationen och genom att öka det internationella samarbetet (1 childrenandarmedconflict.un.org). Mandatets arbete har genererat i *six grave violations* vilka står för de sex grävsta kränkningar mot barn i väpnade konflikter. En av dessa kränkningar omfattar rekrytering och utnyttjande av barn i väpnad konflikt, där mandatet idag använder Parisprincipernas definition för att definiera vem som är barnsoldat.

A child soldier is: “Any person below 18 years of age who is or who has been recruited or used by an armed force or armed group in any capacity, including but not limited to children, boys and girls, used as fighters, cooks, porters, messengers, spies or for sexual purposes. It does not only refer to a child who is taking or has taken a direct part in hostilities (1 icrc.org: 7).

2005 etablerade mandatet tillika *Monitoring and Reporting Mechanism* med syfte att, på ett systematiskt sätt, rapportera om förekomsten av *six grave violations* i FN:s medlemsstater.

Rapporten släpps årligen och redogör för de dokumenterade fall av kränkningar som FN har påträffat i konventionsstaterna (2 childrenandarmedconflict.un.org).

Trots ökade politiska insatser från världssamfundet, så är förekomsten av barnsoldater fortfarande utbredd. Organisationen *Child Soldiers International* släppte i februari 2019 en artikel där de menar att barnsoldater har mer än fördubblats sedan 2012. De uppmärksammar tillika en ökad exploatering av flickor inom väpnade grupper och styrkor, men poängterar hur dessa flickor utifrån könsnormer riskerar att falla utanför statistiken och således kan mörkertalet vara mycket större. Flickor används främst inom supporterande roller och inte vid frontlinjen i väpnade konflikter (2 child-soldiers.org). I lokala samhällen så ses inte dessa roller som uppgifter associerade med väpnad konflikt. Kulturella aspekter gör att flickors deltagande inte anses vara lika direkt som pojkars, vilket får konsekvenser för att uppmärksamma flickor i kontexten. Dessa föreställningar behöver förändras i samhällen för att stärka skyddet mot flickor som verkar som barnsoldater (3 child-soldiers.org).

Om *Child Soldiers International* poängterar kulturella aspekter som osynliggör flickors roll i väpnade konflikter, så har tillika komplexiteten av flickors roll blivit ifrågasatt i internationellt juridiskt perspektiv. Park (2006: 316) menar att internationella konventioner idag är skrivna med en könsneutral utformning med syfte att skydda både pojkar och flickors rättigheter. Resultatet tenderar dock att få motsatt utfall då begreppet *child* i högre grad associeras med pojkar än flickor både i teorin men tillika i praktiken. Konventioner blir till förmån för pojkar, vilket marginaliserar flickor både utifrån deras ålder som barn men också för att de är av könet kvinna. FN erkände, redan 1993, under världskonferensen för mänskliga rättigheter i *Vienna Declaration and Program of Action* att flickor, inom kontexten barn, behöver särskilt skydd just av ovan anledning (1 ohchr.org).

Konventioner inom mänskliga rättigheter syftar till att vara universella, där staten ska verka som skyldighetsbärare gentemot sina medborgare. Trots det så visar ovan redogörelse att flickor, inom kontexten genus och barnsoldat, riskerar en extra utsatthet. Om konventioner är formulerade utifrån en könsneutral standard, vad innebär det i praktiken för flickor i väpnade konflikter? Skyddar världssamfundet flickor i samma grad som pojkar utifrån *de lege lata*?

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka hur könsneutral utformning i internationell gällande rätt påverkar skyddet för flickors deltagande i väpnad konflikt. Begreppet *hur* i förevarande mening avser att granska hur flickor exkluderas som rättighetsbärare. För att ta reda på syftet studeras internationella konventioner och tilläggsprotokoll som omfattar barn i väpnade konflikter, inom humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Följande frågeställningar ska hjälpa till att besvara studiens syfte.

- Vilka termer verkar för att flickor exkluderas som rättighetsbärare i internationell humanitär rätt gällande barn i väpnade konflikter?
- Vilka termer verkar för att flickor exkluderas som rättighetsbärare i internationell rätt om mänskliga rättigheter gällande barn i väpnad konflikt?

1.3 Begreppsval och etiska principer

I internationella konventioner och tilläggsprotokoll saknas en tydlig definiering av termen barnsoldat, så även i Barnkonventionens tilläggsprotokoll för barnets deltagande i väpnade konflikter (Abigail 2005: 11). Däremot hänvisar FN:s mandat för *särskilda representanter för barn och väpnad konflikt* till Parisprincipernas definition för att förklara termens innebörd. Det är tillika den definition som idag anses politisk erkänd. Definitionen härstammar från början av Cape Town principerna, vilka antogs 1997 under en konferens med UNICEF och de NGO:s från den arbetsgrupp som varit involverad i Barnkonventionen. Principerna innefattar strategier med syfte att förebygga, demobilisera och återintegrera barn som använts av väpnade styrkor eller grupper i konflikter (1 icrc.org: 4). I Cape Town Principerna så rubriceras definitionen med barnsoldater (1 unicef.org: 12).

10 år senare antogs Paris-åtagandena och Parisprinciperna med anledning av att omvärldens kunskap inom området barnsoldater hade ökat sedan 1997. Förståelse för olika dimensioner av hur barn används av väpnade styrkor och grupper hade utvidgats samt ansågs Romstadgan och dess medförda rättspraxis som skälig anledning till att Cape Town principerna behövde uppdateras. Under ett ministerråd i Paris 2007 blev de nya åtaganden och principerna således politiskt erkända. Principerna omfattar barn knutna till väpnade styrkor eller grupper samt skydd av barn som rekryterats till förevarande (1 icrc.org: 4). Till skillnad från Cape Town

principerna så rubricerar Parisprinciperna definitionen som barn associerade med väpnade styrkor eller grupper istället för barnsoldat (1 icrc.org: 7).

Studien använder sig av begreppet barn associerad med väpnad styrka eller grupp. Dels för att Parisprinciperna är de senast politiskt erkända, dels går benämningen i enlighet med hur internationell lagstiftning i konventioner och dokument är utformade. Samt så använder FN:s mandat för särskilda representanter för barn och väpnad konflikt, definitionen i deras arbete och refererar då till Parisprinciperna (2 childrenandarmedconflict.un.org).

Studien har ett etiskt förhållningssätt utifrån en medvetenhet om att granskningen utgår från en feministisk teori, där det kvinnliga könet sätts i underläge mannens. Eftersom granskningen har studerat internationell gällande rätt så har inga specifika flickor namngetts och satts i fokus, utan studien handlar om flickor generellt. Således anses medvetenheten om feministisk teori vara tillräcklig för studiens syfte. (Bryman 2008: 401)

1.4 Disposition

Studie är indelad i tio kapitel. Efter inledningskapitlets redogörelse för bakgrund till studiens syfte så presenteras det tillsammans med frågeställningar, begreppsval och empiriavgränsning. Material och metod har sedan delats upp i två separata artiklar då de båda anses ligga till stor grund för studiens resultat. Redogörelse och diskussion för valda metoder förs i båda kapitlen. Kapitel fyra presenterar de teoretiska utgångspunkter som studiens granskning utgår ifrån. Teorierna om *formell* och *substantiell jämlikhet* syftar till att förklara och erhålla lösningar på de konsekvenser könsneutrala lagtexter riskerar att generera. Därefter redogörs för tidigare resultat inom studiens forskningsområde och i kapitel sex, med anledning av att ge läsaren en historisk överblick, presenteras en kortfattad beskrivning om de konventioner och tilläggsprotokoll som studien använder i resultatet. I kapitel sju redovisas resultatet parallellt med analysen. Det görs med anledning av att ge läsaren bättre överblick mellan utvalda artiklar och författarens analyserande argument kopplat till teoretiska utgångspunkter. Fortsättningsvis så presenterar studien den övergripande slutsatsen följt av kapitel nio där en diskussion förs kring arbetets process och framtida forskning.

2. Material

Studien undersöker internationell gällande rätt och således har empirin inhämtats från relevanta artiklar i internationella konventioner och tilläggsprotokoll, inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Dessa artiklar är primärdata med bakgrund av att de redovisas som originaltexter från respektive konvention eller tilläggsprotokoll. Hade artiklarna hämtats in från tidigare forskning där författaren presenterat de med egna ord och tolkningar, så hade de blivit sekundärdata. Originaltexterna anses genererar studien högre kvalitet och ger tillika läsaren en bättre överblick för vilka egna tolkningar studiens författare har gjort. Studiens teorier, metodval och tidigare forskning är inhämtad från sekundärdata. De härstammar från vetenskapliga tidskrifter och litteratur med källhänvisning och har därmed redan tolkats en gång.

De artiklar som presenteras i resultatet inom internationell humanitär rätt, återfinns i III Genèvekonventionen samt i de två första tilläggsprotokollen från 1977. Dessa har hämtats ifrån *International Committee of the Red Cross* hemsida och valts ut med anledning av att de anses omfatta de viktigaste delarna i humanitär rätt (3 icrc.org). Därutöver så har artiklar i Romstadgan hämtats från *United Nations Treaty Collection*. Romstadgan verkar som underlag för internationella brottmålsdomstolens behörighet att åtala individer som begått något av de allvarligaste brotten mot mänskligheten. Rekrytera och att använda barn i väpnade konflikter går under krigsbrott och således anses artiklar därifrån viktigt att ta med i resultatet. Konventioner inom mänskliga rättigheter är också hämtade från *United Nations Treaty Collection* där relevanta artiklar från Barnkonventionen, Barnkonventionens fakultativa protokoll om barnets deltagande i väpnade konflikter samt *International Labor Organizations* (ILO) konvention om den värsta formen av barnarbete har valts ut. De utvalda artiklar som presenteras i resultatet reglerar relevant område i förhållande till studiens syfte och anses därmed tillföra studien validitet (Bryman 2008: 50)

En avgränsning av material har tillämpats på konventioner inom mänskliga rättigheter så studien inte blir för omfattande i förhållande till tidsförfarandet. *Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter* samt *konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor* är exempel på valda avgränsningar. Anledningen är dels tidsförfarandet, dels att barnkonventionen är den kärnkonvention inom FN som specifikt ämnar skydda endast barn. Likaså är det fakultativa protokollet av primär betydelse för studiens syfte då hela protokollet omfattar reglering för barnets deltagande i väpnade konflikter. ILO bedöms

också tillföra en högre standard på resultatet, då det visar på att problem med barn associerade med väpnad konflikt uppmärksammas utanför FN:s grundkonventioner.

Anledning till att materialet endast består av konventionsartiklar inom humanitär rätt och mänskliga rättigheter är med grund av studiens syfte och därmed också metodval. Eftersom studien syftar till att utröna hur gällande rätt skyddar flickor i könsneutrala lagtexter, hade det blivit komplext att ta in en annan metod utan att ändra syftet. Intervjuer med personer som arbetar inom området hade exempelvis kunnat tillföra studien högre kvalité men det hade också krävts ett ändrat syfte, vilket inte varit författarens ambition.

En viktig aspekt studien tar hänsyn till är att majoriteten av konventionerna och tilläggsprotokollen antogs mellan 1949 och 1989. Ur ett samhällsperspektiv så har mycket förändrats sedan denna tid. Utifrån ett genusperspektiv kan det således antas att flickor än mindre förknippades med väpnade konflikter vid denna tidpunkt och därför är artiklarna utformade som de är. Däremot så är konventioner och tilläggsprotokoll enligt artikel 31.1 i *Vienna Convention on the law and treaties* skrivna utifrån vad studiens författare tolkar som levande instrument principen. Det innebär att internationella traktat ska tolkas utifrån nutida förutsättningar och uppfattningar om vem som inkluderas i artiklar (vol. 1115, No. I-18232, article 31)

3. Metod

3.1 Rättsdogmatik

Eftersom empirin till studiens resultat har hämtats in från internationella konventioner, för att besvara studiens syfte, så är studiens primära konstruktion byggd på en rättsdogmatisk metod. Rättsdogmatik ses idag som den övergripande metoden inom rättsvetenskap och är också kärnan i rättslig forskning (Egan 2018: 24). Tillvägagångssättet för metoden innebär att rättsliga problem löses genom att studera accepterade rättskällor och på så vis utröna gällande rätt – *de lege lata* – för en rättslig fråga. Accepterade rättskällor inom internationell lagstiftning härstammar exempelvis från konventioner och övervakningsorgan, vilka ämnar hålla stater ansvariga för hur de behandlar sina medborgare både individuellt och kollektivt (Egan 2018: 25). Rättskällorna ska enligt Olsen (2004: 111) ses som grundstenar för att skildra, systematisera och tolka gällande rätt inom ett specifikt rättsområde, där tillika studerandet av olika utlåtande i rättskällor kan avslöja motsägelser, skillnader och tvetydigheter rättskällorna emellan (Egan 2018: 25). En sådan process ligger till grund för att utröna *de lege lata* vid rättslig problematik och det är den arbetsprocess som studien applicerat på de konventionsartiklar som presenteras i studiens resultat.

En annan faktor att ta hänsyn till vid rättsvetenskaplig forskning är karaktären av aktuell rättslig lag som forskningen studerar. Internationella mänskliga rättighetslagar är grundade utifrån överenskommelser stater emellan. Det kan resultera i olika tolkningar om vad lagarna egentligen innebär beroende på vilken stat som utfrågas, vilka rättighetsförespråkare som gör uttalande eller beroende på vilket kulturellt samhälle som omfattas (Egan 2018: 31–32). I förhållande till nationell rätt så blir inte den rättsliga skyldigheten lika tydlig inom internationell rätt. En konsekvens av förevarande riskerar enligt Egan (2018: 32) att ge olika uttalanden från exempelvis kommittéerna i FN:s människorättskonventioner mindre trovärdighet när det kommer till rättsligt värde.

Ovan karaktärsdrag kan sammankopplas med det som McConnell (2018: 51) benämner som *soft negotium* inom rättspositivism. Begreppet står för en utveckling som formella internationella rättskällor antagit och innebär att det inom traktat kan saknas en tydlig definition av det huvudsakliga syftet med traktatet. Stater får således större utrymme att själva definiera begreppets innebörd. Feyter (2009: 213) stärker tesen och menar att traktat ofta utformas abstrakt för att generera en bredare tillämpning. De rättsliga instrumenten lämnar således ett

stort tolkningsföreträde till staten själv då det saknas en specifik rättslig skyldighet. Studien har tagit *soft negotium* i beaktande när rättskällor har studerats.

I studien har rättsdogmatisk metod applicerats på de tidigare nämnda artiklarna från utvalda internationella konventioner och tilläggsprotokoll inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Utifrån konventionernas könsneutrala utformning ska *de lege lata* utrönas i syfte att se hur utfallet av universell gällande rätt fungerar i praktiken. Artiklarna har tolkats och skildrats för att fastställa gällande rätt, men också för att undersöka eventuella skillnader och motsägelser rättskällorna emellan.

Studien avgränsar sin empiri till att fokusera på de specifika termerna; rekrytering (påtvungad och frivillig); deltagande (direkt och indirekt); samt åldersgränsen under 18 år för att en flicka ska räknas som barn. Anledningen till sådan begränsning är att:

- Rekrytering och deltagande finns med i FN:s *six grave violations* och anses således politiskt prioriterade inom världssamfundet (2 childrenandarmedconflict.un.org).
- I Parisprincipernas definition av barn associerad med väpnad styrka eller grupp omnämns samtliga tre kriterier. Direkt och indirekt deltagande är utskrivet i definitionen medan rekrytering definieras djupare i Parisprincipernas dokument:

“Recruitment” refers to compulsory, forced and voluntary conscription or enlistment of children into any kind of armed force or armed group (1 icrc.org: 7).

Distinktionerna inom rekrytering och deltagande anses viktiga för studiens syfte, med bakgrund av att få med alla dimensioner av hur flickor kan associeras med väpnade styrkor eller grupper. Övriga termer som träning och återintegrering har valts bort med anledning av studiens tidsomfång. Att tillika ta med dessa termer i resultatet riskerar att påverka studiens kvalitet negativt. Andra termer som ansetts relevanta för kontexten i artiklarna har däremot kommit att analyserats och tolkats utifrån rättsdogmatisk metod under studiens gång.

3.2 Metoddiskussion

Tillvägagångsättet i studien har framskridit genom att söka upp relevanta konventioner och dokument inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättighetslagar. Urvalet av dessa konventioner har skett genom att först införskaffa en översiktlig kunskap inom ämnet barn

associerade med väpnad styrka eller grupp. Därifrån har beslut varit möjligt att ta gällande vilka konventioner som är mest relevanta för studiens syfte och tidsomfång. I konventionerna har de artiklar vilka omfattar direktiv till staten som skyldighetsbärare gentemot skyddet för barn i väpnade konflikter valts ut (se avsnitt 2 för diskussion kring varför dessa konventioner och artiklar valts ut). Både artiklar som indirekt och direkt relaterar till studiens syfte har kommit med i urvalet. Artiklar om åldersbestämmelse relaterar exempelvis indirekt, medan artiklar som reglerar staters användning av barn i väpnade konflikter är direkt relaterade till syftet. Flera konventioner och dokument tenderar att vara omfattande med många artiklar, särskilt inom internationell humanitär rätt. Således har konventionerna och dokumenten laddats ner som PDF filer och därifrån har sökningar gjorts på termer som *child*, *children*, *armed conflict* och *recruitment*. Det har genererat i träffar på de artiklar som innehåller något eller några av förevarande termer. Därifrån har de artiklar som är relevanta för studiens syfte sorterats ut, tolkats, skildrats och jämförts med varandra. I Barnkonventionen och dess tilläggsprotokoll om barn och väpnade konflikter så har samtliga artiklar i dokumenten studerats. Det eftersom dessa dokument är inriktade på endast barn som rättighetsbärare så har utgångspunkten varit att alla artiklar kan vara relevanta.

Anledningen till att studien valt ovan tillvägagångssätt beror på att studien grundar sig på den rättsdogmatiska metoden och att de valda konventionerna och dokumenten har ansetts mest relevanta för studiens syfte. Orsak för att sökning har gjorts i konventioner och dokument för att hitta relevanta artiklar, beror på att det hade tagit för lång tid i förhållande till studiens tidsomfång att fingranska varje dokument. Tillvägagångssättet innebär en viss risk för att artiklar som hade kunnat medföra ytterligare information och relevant data har försumrats. Sådana faktorer är författaren medveten om och har tagit i beaktande. På grund av tidsförfarandet och tillika att den rättsdogmatiska metoden är en ny metod för författaren, så anses begreppsökning ändå varit bäst lämpad.

Tillvägagångssättet för att få fram studiens resultat anses ha en god validitet. Syftet med studien är att granska artiklar från internationella konventioner och tilläggsprotokoll, för att utröna hur utfallet av könsneutralitet skyddar flickor mindre än pojkar i väpnade konflikter. De konventioner och tilläggsprotokoll som valts ut anses besitta en så pass hög status inom respektive område, mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt, att de också är lämpade för att generera så bra validitet som möjligt i förhållande till studiens metodval (Bryman 2008: 50). Studiens reliabilitet, vilket avser huruvida resultatet blir detsamma om

studien görs på nytt (Bryman 2008: 49), anses tillika god men att den påverkas i högre grad än validiteten. Utifrån författarens egen tolkning av artiklarna i konventionerna och tilläggsprotokollen, finns alltid en risk att resultatet av en annan författares tolkning ser annorlunda ut (Egan 2018: 31–32).

4. Teoretiskt perspektiv

Studiens teori utgår från formell och substantiell jämlikhet. Ett teoretiskt förhållningssätt frambringat utifrån studiens syfte, frågeställningar och den rättsdogmatiska metoden. Det teoretiska perspektivet används för att tolka och systematisera den gällande rätten inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Ansatsen är deduktiv (Bryman 2008: 26) då studien utgår från teorin om formell och substantiell jämlikhet för att utröna vilka termer som verkar för att flickor exkluderas som rättighetsbärare när de deltar i väpnade konflikter. Dels tar teorin sin utgångspunkt i att internationella konventioner utformas könsneutralt. Dels vilka konsekvenser det genererar det kvinnliga könet, för studiens syfte könet flicka.

4.1 Könsneutralitet

Grunden till det internationella systemet av mänskliga rättigheter härstammar från FN stadgan och *the Universal Declaration of Human Rights* (UDHR). Bådadera av förevarande dokument står för människans lika värde och att människan har rättigheter just av den anledningen att hen är människa. De främsta konventionerna inom internationella mänskliga rättigheter som antagits efter bildandet av FN grundar sig på en likvärdig universell syn. Utifrån ett genusperspektiv har Leeuwen (2013: 245) studerat de konsekvenser som universella konventioner tendera att generera kvinnor och flickor. Den universella utformningen uttrycker sig genom att lagtexter, i majoriteten av internationella konventioner, är könsneutralt skrivna. Det kvinnliga och det manliga könet ses som jämlika rättighetsbärare och anses således besitta jämlik möjlighet att åberopa rättigheterna på lika villkor. Rättighetsinstrumentens fokus ligger på att det kvinnliga och manliga könet är lika istället för att upplysa skillnader. Termerna icke-diskriminering och jämlikhet står ofta i centrum för att rättfärdiga förevarande. I praktiken menar Leeuwen (2013: 246) att sådant synsätt tenderar att misslyckas redan från början. Hon ger exempel på att kvinnor under modern historia varken haft rösträtt eller tillåtits offentligt ämbete i flertalet av FN:s medlemsländer, trots att konventionsstater ratificerat artiklar om icke-diskriminering.

Än idag finns det en generell bild mellan makt och kön där den manliga standarden står i fokus. Därmed menar Leeuwen (2013: 246) att den könsneutralitet som finns i internationella konventioner teoretiskt är universella rättigheter, men i praktiken tillskrivs de mannen. Kvinnor behöver istället uppnå likvärdig status som den mannen besitter för att de ska ses som rättighetsbärare. De behöver leva ett likartat liv, uppleva likartade erfarenheter, övergrepp och

begränsningar som mannen för att omfattas av de jämlika rättigheterna. De könsneutrala lagtexterna riskerar således att exkludera kvinnor från vissa rättigheter (Leeuwen 2013: 246).

Park (2006: 316) menar att den könsneutrala standarden tillika kan appliceras på internationella konventioner och artiklar som är skrivna för att skydda barnets rättigheter. Precis som den könsneutrala utformningen är till fördel för männen, är det könsneutrala begreppet *barn* i högre grad associeras med pojkar än med flickor både i teorin såväl som i praktiken. Flickor blir således extra utsatta då de både marginaliseras utifrån deras ålder som minderårig men också för att de är av könet kvinna. Abigail (2005: 9) anser däremot att specifikt barnkonventionen bryter mot den generellt manliga språkkonstruktion som internationella mänskliga rättighetsinstrument besitter. Konventionen använder begreppet barn där det är möjligt, men där det anses nödvändigt tillämpas enligt Abigail (2005:9) både pojke och flicka. Som presenterats i tidigare forskning så menar Abigail (2005: 11) däremot att könsnormerna återkommer i de två fakultativa protokollen till Barnkonventionen.

4.1.1 Formell jämlikhet

Fredman utvecklar Leeuwen's (2013: 246) teori om den manliga standarden på internationella mänskliga rättighetsdokument och namnger den som formell jämlikhet. Så länge mänskliga rättigheter är universella och gäller för alla så blir rättigheterna också formellt jämlika. Det vill säga identiska. I en sådan formell världsuppfattning ryms det ingen plats för substantiella värderingar som påvisar människors olikheter utifrån social konstruktion. Istället förutsätts att människan delar liknande erfarenheter vilka, enligt Leeuwen (2013: 246) inom internationell rätt, oftast är tolkade och utformade utifrån manlig standard och manliga erfarenheter. Majoriteten av internationella konventioner inkluderar tillika en artikel vilken förbjuder diskriminering på grund av kön. Så gäller även Barnkonventionen där artikel 2 reglerar icke-diskriminering och tillika är en av konventionens grundprinciper. Fredman (2013: 217) anser att principen om icke-diskriminering gör det underförstått att rättigheter tillges manlig standard och erfarenhet, men att det sedan behöver utvidgas till att också inkludera kvinnor.

Enligt Fredman (2013: 223) förekommer ett par anledningar till att formell jämlikhet inte fungerar i praktiken. För att ses som rättighetsbärare behöver kvinnan efterlikna den manliga strukturen i samhället. Skulle hon istället utmana strukturerna så exkluderas hon som rättighetsbärare. Formell jämlikhet kräver utifrån förevarande att alla människor behandlas lika, men utifrån de meriter som tillskrivs och som är baserad på manlig erfarenhet. Att osynliggöra

kön i en sådan kontext menar Fredman (2013: 224) ignorerar den diskriminering som kvinnor ofta upplever just på grund av deras kön. När flickor associerade med väpnad styrka eller grupp överträder traditionellt könsbestämda normer om antagande om krig, menar Denov och Richard-Guay (2013: 479) att i relation till pojkar blir de ändå sekundära i kontexten. Genom att osynliggöra kön och fokusera på meriter resulterar utifrån formell jämlikhet i att könsdiskrimineringen blir än mer befäst. Effekten av formell jämlikhet riskerar således att resultera i ojämn behandling istället för jämlik. Formell jämlikhet är också ett relativt koncept, vilket endast kräver att två individer behandlas lika och om sådan behandling är bra eller dålig saknar grundläggande betydelse. Således kan inte heller formell jämlikhet resultera i verkliga rättigheter enligt Fredman (2013: 224).

Världssamfundet har uppmärksammat den komplexitet som förekommer i och med könsneutraliteten i lagtexter. Under världskonferensen i Wien 1993 (Leeuwen 2013: 242) åberopade det kvinnliga rättighetsutskottet hur kvinnor exkluderas som rättighetsbärare inom internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Bakgrunden låg i att kvinnor upplevde vissa kränkningar av mänskliga rättigheter som skiljde sig från männens erfarenheter, vilket riskerade att exkludera de från världssamfundets skydd. Konferensen genererade i dokumentet *Vienna Declaration and Programme Action*, vilket erkände att kvinnor och flickors rättigheter är en del av de universella rättigheterna. Således ska de integreras i FN:s organ och mekanismer, där de tillika kontinuerligt ska följas upp (Leeuwen 2013: 243).

4.1.2 Substantiell jämlikhet

Istället menar Fredman (2013: 225) att ett alternativ till formell jämlikhet bör vara substantiell, vilken ämnar vara ett tillvägagångssätt för att överbrygga manlig struktur som konventioner om mänskliga rättigheter bygger på. Istället för att kvinnor ska uppnå den manliga strukturen som rättighetslagarna är uppbyggda på, så grundar sig substantiell jämlikhet på att det är samhällets sociala institutioner som måste förändras. Könsroller och maktstrukturer är således väsentliga delar inom substantiell jämlikhet. Om formell jämlikhet ämnar förklara de negativa konsekvenserna av jämlika rättigheter, så syftar substantiell jämlikhet till lösningsorienterade strategier för att uppnå jämlikhet män och kvinnor emellan. Om jämlika rättigheter genererar diskriminering hos kvinnor, anses substantiell jämlikhet det nödvändigt att behandla män och kvinnor utifrån olika erfarenheter för att istället uppnå ett jämlikt utfall. Sådan dimension av substantiell jämlikhet anger Fredman (2013: 226) som den omfördelade dimensionen. Vidare finns en erkännande dimension som medger att människans identitet ofrånkomligt konstrueras

utifrån hur andra ser på hen. Ojämligheter och uppfattningar kan generera i stigma vilket riskera leda till rättsliga övergrepp ur ett könsrelaterat perspektiv. Att istället erkänna förekommande ojämlikheter i samhället resulterar i värdig och ömsesidig respekt emellan människor (Fredman 2013: 227). En tredje dimension inom den substantiella jämlikheten är den transformativa. Begreppet skillnad är belagd med en negativ klang, men substantiell jämlikhet strävar istället efter att respektera och förespråka skillnader. Kvinnor ska inte anpassa sig utifrån manliga strukturer och normer utan sociala institutioner ska istället omvandlas till förmån för båda könen (Fredman 2013: 227).

4.2 Teoridiskussion

Då studien ämnar undersöka hur flickor skyddas mindre än pojkar i internationell gällande rätt så är genusperspektiv betydelsefullt för studiens validitet. Valet av formell och substantiell jämlikhet anses bidra till en större förståelse för vilket utfall könsneutrala lagtexter kan generera och varför det genereras. Teorin syftar inte till att fastslå ett fenomen, utan den syftar till att hjälpa både författaren och läsaren att förstå varför ett fenomen kan uppstå och vad det ger för konsekvenser i praktiken. Det vill säga, varför identiska rättigheter inte fungerar i praktiken och att flickor således riskerar att exkluderas som rättighetsbärare i internationella lagar. Exempelvis kan artikel 2 om icke-diskriminering i Barnkonventionen användas som teori, men den ger inte en bredare förståelse till varför diskriminering av kön förekommer. Artikel 2 fastställer bara att fenomenet inte får ske. Teorin om formell och substantiell jämlikhet ses istället som en förklarande modell till varför artiklar om icke-diskriminering existerar. Det finns tillika genusteorier om människans normer och föreställningar men då studien är av rättsdogmatisk karaktär anses formell och substantiell jämlikhet bättre att tillämpa.

5. Tidigare forskning

Tidigare forskning inom området flickor som barnsoldater har lyft fram genusperspektivet i kontexten. Fenomen som rekrytering, olika former av deltagande roller och brist i återintegrering är vanligt förekommande områden.

Bilden av en barnsoldat är i en historisk kontext främst förknippad med pojkar. Det senaste decenniet har studier däremot kommit att visa att upp till 40% av den totala siffran barnsoldater i världen beräknas bestå av flickor. Trots det så är flickor fortfarande marginaliserade i kontexten barnsoldat, vilket flertalet forskare har satt i relation till det könsperspektiv som finns på krig. Denov och Richard-Guay (2013: 474) menar att det är relativt komplext att definiera begreppet barnsoldat med bakgrund av två aspekter. Dels så är ordet barn socialt konstruerat och kan skilja sig beroende på kulturella skillnader och värderingar. Dels så är begreppet soldat förknippat med en uniformerad man som antingen är eller tränar till att verka inom militären. Barnsoldat har således förutsatt vara av manligt kön inom kontexten (barn)soldat. Omvärlden har (Denov och Richard-Guay 2013: 475), utifrån ovan manlig struktur, utgått från att det är pojkar som rekryteras till väpnade styrkor och grupper. Den stereotypiska bilden av en barnsoldat består av en pojke som bär ett vapen ute i den så kallade bushen. Flickor har tenderat att osynliggöras i väpnade konflikter då de dels är av ett annat kön men också, i större omfattning, tillges supporterande roller i den väpnade konflikten. Haer (2017: 458) nämner tillika att pojkar ses som en större säkerhetsrisk för samhället när konflikten tar slut, vilket också är en anledning till att flickor blir osynliga i kontextens helhet och att pojkar får mer uppmärksamhet. Genusperspektivet har under de senaste åren kommit att uppmärksammas allt mer, vilket bidragit till ny forskning som lyfter fram den ofta osynliga och marginaliserade roll som flickor har inom väpnade styrkor och grupper. Att sambandet mellan genus och krig börjat ifrågasättas har också bidragit till att flickor, från att tidigare setts som passiva anhängare och offer av konflikter, alltmer inkluderas och ses som en del av kontexten inom fenomenet barnsoldater (Denov och Richard-Guay 2013: 476; Haer 2017: 458).

Denov (2008: 819) menar att de olika uppgifter flickor förses med i en väpnad konflikt är flerfaldiga i förhållande till pojkars. En flickas roll kan förekomma inom både hushållsarbete, sexuellt slaveri och militära aktiviteter. Hushållsarbetet tendera att bestå av allt från matlagning, tvätta och hämta vatten till omsorg av de mindre barnen. Dessa uppgifter sker i periferin men är grundläggande för att den väpnade styrkan eller gruppen ska fungera operativt. Således är flickor viktiga i sådan kontext. Olika former av sexuellt slaveri är ofta ett utbrett fenomen

(Denov 2008: 820–821) inom väpnade styrkor och grupper. Det visar sig genom systematiskt sexuella övergrepp, att flickor ges bort som fruar till manliga soldater, genom sexuellt arbete eller att de ska utföra sexuella danser för att behaga männen. Enligt Denov (2008: 815) förekommer tillika militära aktiviteter för flickor, vilka visar sig i olika skepnader och grader. Om en flicka tillhandahålls en militär roll så behöver hon vanligtvis varit verksam ett tag i den väpnade styrkan eller gruppen. Hur involverad en flicka blir skiljer sig också mellan styrkor och grupper. Vissa förväntas att vara aktiva kombattanter hela tiden, medan andra endast får en aktiv roll när det är brist på manliga soldater. På grund av flickors flerfaldiga roller, blir de grundläggande komponenter för att de väpnade styrkorna eller grupperna ska fungera (Denov 2008: 815).

I Gustavsson et al (2017: 695) studie om före detta flicksoldater i Uganda så var flickors direkta deltagande som aktiva kombattanter däremot mindre utbrett. Majoriteten av flickorna som studien omfattar fick militär träning och tillhandahölls vapen när de ankom till den väpnade gruppens läger. När de blivit upplärda så ändrades däremot deras deltagande till att bli indirekt genom att de tillhandahölls arbetsuppgifter i periferin av den väpnade konflikten. Uppgifterna innebar förevarande (Denov 2008: 819) beskrivning av hushållsarbete men också att plundra andra byar. Nästan alla flickorna gavs bort som fruar till befälhavare i gruppen, där de hade varken möjlighet att vägra äktenskapet eller en sexuell relation (Gustavsson et al. 2017: 695).

Tidigare forskning har tillika applicerats på hur rekrytering av barn till väpnade styrkor och grupper går till, varifrån det finns en distinktion mellan påtvingad och frivillig rekrytering. Det förstnämnda sker när väpnade styrkor eller grupper exempelvis attackerar byar eller samhällen för att kidnappa, tillfångata eller föra bort flickor och pojkar mot deras vilja. Frivillig rekrytering innebär däremot att barnen själva väljer att bli en del av en väpnad styrka eller grupp. Huruvida det är frivilligt eller inte är ett omdiskuterat ämne inom vetenskaplig forskning (Denov och Richard-Guay 2013: 477). Haer (2019: 76) menar istället att det handlar om olika bakgrundsfaktorer vilka han benämner som *push* och *pull* faktorer. *Push* faktorer är kopplade till olika negativa faktorer som gör att barn väljer att gå med i en väpnad styrka eller grupp. Det kan exempelvis bero på utbildnings- och arbetsbrist eller att de flyr från olika former av våld, antingen i hemmet eller av samhället generellt. Denov (2008: 816) studerar specifikt flickors frivilliga rekrytering fördjupar just våldsfaktorn som en vanlig anledning till att flickors gör valet att förena sig med en väpnad styrka eller grupp. För flickor blir det ett sätt att skydda sig från olika former av könsrelaterat våld. Exempelvis från staten, andra grupper eller sin egen

familj. Väpnade grupper har visat sig utnyttja fenomenet genom att propagera för flickors självbestämmande och frigörelse från ett diskriminerat samhälle. Haer (2019: 76) benämner sådan företeelse som *pull* faktorer vilka är kopplad till positiva effekter, som barn tror sig genererar av att tillhöra en väpnad styrka eller grupp. Tron på pengar och säkerhet, att de kommer känna tillhörighet och erhålla en form av status och makt är exempel på *pull* faktorer.

Push och *pull* faktorer integrerar ofta med varandra där linjen mellan de två tenderar att vara mer diffus än konkret. Haer (2019: 76) menar således att det blir för enkelt att dela upp det utifrån frivillig och påtvingad rekrytering. Denov och Richard-Guay (2013: 477) ser det likartat och menar att, istället för att konstatera att frivillig rekrytering sker, bör de bakomliggande faktorerna till företeelsen vara det område som studeras. Likaså tenderar flickor som frivilligt valt att gå med i väpnade styrkor och grupper att ses som villiga våldsförövare. Medan de som tvingats till rekrytering ses som offer, vilket påverkar stigmatisering vid återintegrering.

Abigail (2005: 11) har i sin studie granskat om juridisk lagstiftning ger effektivt skydd för flicksoldater i Norra Uganda. Hon menar att tillika om Barnkonventionen har ett visst feministiskt utformande så verkar konventionens fakultativa protokoll istället bakåtsträvande genom att befästa könsnormerna. Pojkar tenderar att främst skyddas av det fakultativa protokollet för barn associerad med väpnad konflikt, medan flickor skyddas av protokollet för försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. Argumentet hon för till detta är att det fakultativa protokollet för barn som deltar i väpnad konflikt saknar en tydlig definition av vad en barnsoldat eller barn associerad med väpnad konflikt är. Istället fokuserar det primärt på att höja åldersbestämmelsen till 18 år för de barn som på ett direkt plan deltar i fientligheter. Abigail (2005: 11) menar att protokollet därmed ignorerar förekomsten av flickor som barnsoldater och istället tillger det fakultativa protokollet en manlig prägel på begreppet barnsoldat. Anledning till sådan exkludering är att flickor främst tenderar att delta i periferin av väpnade konflikter snarare än i centrum. Från världssamfundet har ett förekommande argument definitionsexkludering varit att det möjliggör ett större tolkningsföreträde för de stater som har ratificerar protokollet. Enligt Abigail (2005: 12) så ger det snarare motsatt effekt. För att ett tolkningsföreträde ska falla ut jämnt behöver maktstrukturer och könsnormer i samhället förändras. Så länge dessa strukturer är befästa krävs en tydlig definition för att flickor från början ska tillskrivas status som rättighetsbärare.

Trots att flickor ofta får utföra sexuella tjänster när de är associerade med väpnade styrkor eller grupper, så menar Abigail (2005: 11) att det fakultativa protokollet för försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi klarar av att skydda flickors rättigheter inom kontexten krig. Flickor förs snarare bort av väpnade styrkor än säljs till förevarande. De räknas inte heller som prostituerade eftersom de i utbyte inte tar emot varor eller pengar för deras sexuella tjänster. Inte heller barnpornografi eller sexturism går att applicera på termen barnsoldat (Abigail 2005: 12).

Tidigare forskning har börjat uppmärksamma flickors roll, vanligast förekommande indirekt, i väpnade konflikter och ifrågasätta den manliga strukturen mellan kön och krig. Indirekt deltagande är genom parisprinciperna politiskt erkänt, men staters handlingar döms utifrån juridiskt könsneutrala lagtexter inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Studien kan således bidra forskningsfältet med information om hur, inte att, de könsneutrala lagtexterna riskerar att flickor exkluderas som rättighetsbärare. Genom att studera utfallet av internationell gällande rätt i förhållande till studiens teoretiska utgångspunkt om formell och substantiell jämlikhet.

6. Bakgrundsfakta konventioner

För att ge läsaren en generell uppfattning samt kunskap om de konventioner och tilläggsprotokoll som studiens resultat grundas på, presenteras deras historiska bakgrund och syfte nedan. Första delen presenterar konventioner och tilläggsprotokoll inom internationell humanitär rätt och del två introducerar de inom mänskliga rättigheter. De stater som har ratificerat nedan konventioner och protokoll har tillika åtagit sig att följa regelverken, enligt den sedvanerättsliga regeln *pacta sunt servanda*: avtal ska hållas (Bring et al. 2011: 16).

6.1 Internationell humanitär rätt

Internationell humanitär rätt, vilket också går under namnet krigets lagar, syftar till att reglera skyddet av civila och skadade kombattanter i väpnade konflikter. Den humanitära rätten regleras främst i Genèvekonventionerna från 1949 om totalt fyra stycken, samt i de två tilläggsprotokoll som antogs 1977 (2 icrc.org). Genèvekonventionerna ämnar ge skydd åt civila och skadade kombattanter som påverkas eller har deltagit i en internationellt väpnad konflikt. Samtliga fyra konventioner fokuserar på att var för sig skydda en specifik målgrupp inom internationella konflikter enligt följande ordning: I - Sårade och sjuka i väpnade styrkor; II - sårade, sjuka och skeppsbrutna vid strider till sjöss; III - krigsfångar och slutligen så omfattar IV konventionen skyddet av civila personer som påverkas av internationella konflikter (2 ohchr.org). Artikel 3 i samtliga konventioner avser tillika att konventionsstaterna ska åta sig att ge ett minimum skydd i väpnade konflikter av icke internationell karaktär.

Med bakgrund av att dimensionerna i väpnade konflikter utvecklades från att primärt varit av internationell karaktär till att öka i nationell karaktär, så antogs 1977 två tilläggsprotokoll till Genèvekonventionerna. Tilläggsprotokoll I syftar till att ge ytterligare skydd, i förhållande till de fyra grundläggande konventionerna, för de som fallit offer för väpnade internationella konflikter. Medan tilläggsprotokoll II ämnar att dels utveckla den gemensamma artikel 3 som finns i de grundläggande konventionerna - skyddet för civila och kombattanter i icke internationella konflikter -, dels att tillämpa tilläggsprotokoll I tillika i nationella konflikter. Tilläggsprotokoll II är det första internationella traktat som endast reglerar fientliga situationer av nationell karaktär (2 icrc.org).

Internationella brottmålsdomstolen (ICC) är världssamfundets internationella permanenta domstol, vars syfte är att verka som ett komplement till staters egna nationella brottmålsdomstolar (3 icrc.org). ICC jurisdiktion grundar sig i Romstadgan från 2002, vilken

redogör för de mest allvarliga brott inom internationell rätt där en person kan ställas inför rätta. De brott som går under denna kategori är folkmord, brott mot mänskligheten, krigsbrott och aggressionsbrott (3 icrc.org). Krigsbrott redogörs under artikel 8 där barns deltagande i väpnade konflikter är inkluderat. Stadgan definierar ett brott som krigsbrott både när nationella militära styrkor, som när militära grupper använder sig av barn under 15 år i fientligheter.

6.2 Konventioner för mänskliga rättigheter

Arbetsprocessen med Barnkonventionen startade 1979 på initiativ av Polen. Barnets rättigheter hade tidigare omfattats i olika dokument, exempelvis *Declarations on the rights of the child* från 1924 och i andra traktat där barn delgetts egna artiklar. Trots det fanns en efterfrågan från stater om ett mer specifikt och omfattande dokument som tillika behövde bli juridiskt bindande för att skydda barnets rättigheter (2 ohchr.org). Överträdelser och utnyttjande av barnets rättigheter ansågs vanligt förekommande, vilket visade sig i olika rapporter där en av företeelserna var barn som föll offer för väpnade konflikter. FN:s råd för mänskliga rättigheter satte således ihop en arbetsgrupp bestående av regeringsrepresentanter, specialistorganisationer som exempelvis *International Labour Organization (ILO)*, *the United Nations Children's Fund (UNICEF)* och tillika icke-statliga organisationer. Tio år senare, 1989, antogs Barnkonventionen av FN:s generalförsamling genom resolution 44/25 och 1990 trädde den i kraft efter tillräckligt många ratificeringar. Artiklarna i barnkonventionen ämnar vara universella och jämlika för alla barn världen över oberoende kön (2 ohchr.org).

Redan när barnrättskommittén hade sin andra session påbörjades en process med syfte att ge ytterligare skydd till barnsoldater (Breen 2007: 87). Med bakgrund av barnkonventionens påverkande roll inom fenomenet och att frågan ansågs för komplex och stor för att endast tillges artikel 38 i konventionen, antogs genom resolution 1994/91 en arbetsgrupp för att arbeta fram ett fakultativt protokoll. Frågan om att höja åldersbestämmelsen från 15 till 18 år ansågs som en av de viktigaste faktorerna för att på sikt utrota fenomenet. Processen var inte helt argumentationsfri, utan några deltagare ansåg att andra ansträngningar borde göras istället. En höjd åldersgräns skulle exempelvis motsätta sig deras egen nationella lagstiftning. Likaså hävdade en del av deltagarna att protokollet istället behövde bli förenligt med principer och normer i internationell humanitär rätt. Andra hävdade att det var exakt vad protokollet skulle komma att bli (Breen 2007: 88). Efter totalt sex sessioner så lades slutligen det fakultativa

protokollet för barns deltagande i väpnad konflikt fram och trädde i kraft i februari 2002 (Breen 2007: 93).

International Labour Organisation (ILO) antog 1999 konventionen *Worst Form of Child Labour*, vilken verkar som ett komplement till den tidigare konventionen från 1973, *Minimum Age Convention*. ILO ansåg att det krävdes tydligare åtgärder för att eliminera de värsta formerna av barnarbete och införde således konventionen om *Worst Form of Child Labour* (ilo.org).

7. Resultat och Analys

I följande avsnitt presenteras studiens resultat och analys utifrån rättsdogmatisk metod – Vilka termer verkar för att flickor, i kontexten väpnade styrkor, exkluderas som rättighetsbärare i internationell gällande rätt. De utvalda artiklarna från internationella konventioner presenteras först och därefter tillämpas författarens egen analys. Analysen sätts i relation till studiens syfte samt studiens valda definition av barn associerade med väpnade styrkor eller grupper. Det för att förklara hur internationell gällande rätt skyddar flickor.

7.1 Internationell humanitär rätt

Nedan presenteras och analyseras, för studiens syfte, relevanta artiklar inom internationell humanitär rätt i följande ordning: Genèvekonventionerna; Tilläggsprotokoll I och II; Romstadgan.

7.1.1 Genèvekonventionerna

I Genèvekonvention I och II saknas reglering för sårade, sjuka och skeppsbrutna barn. IV konventionen är tillägnad civila och går således inte inom ramen för studiens syfte (Convention (I), (II), (IV)). I III Genèvekonvention, som reglerar skyddet av krigsfångar, kan paralleller däremot dras mellan barn och rätten till särskilt beskydd under artikel 16.

Taking into consideration the provisions of the present Convention relating to rank and sex, and subject to any privileged treatment which may be accorded to them by reason of their state of health, age or professional qualifications, all prisoners of war shall be treated alike by the Detaining Power (...). (Convention (III) relative to the Treatment of prisoners of war, article 16).

Eftersom hänsyn om särskilt beskydd ska tas utifrån ålder, så kan barn inkluderas i artikel 16. Artikeln definierar dock ingen specifik ålder för det särskilda skyddet. Den nämner inte begreppet barn överhuvudtaget, men med underlag av historisk syn på flickor som offer snarare än deltagare i konflikter (Haer 2017: 458) så kan artikeln verka till flickors fördel. Termen *age* ger artikeln ett tolkningsföreträde som kan bli till förmån för barnets rättigheter likväl som det kan vara till barnets nackdel. Tolkningsföreträdet tillåter en kulturell definition (Abigail 2005: 11) på barn, vilket innebär att stater kan tillämpa den ålderstolkning som är till störst fördel för dem. Samtidigt kan tanken på flickor som krigsfångar varit frånvarande när artikeln antogs eftersom barn associerad med väpnad styrka i historisk kontext förknippats

med pojkar. Utifrån teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 224) så skulle flickor, för att kunna ses som krigsfångar, behöva en manlig erfarenhet av den väpnade konflikten. Har en annan form av erfarenhet förekommit marginaliseras istället flickor i kontexten krigsfånge och således mister sin roll som rättighetsbärare av extra beskydd.

7.1.2 Tilläggsprotokoll I

I tilläggsprotokoll I så hänvisar artikel 77 till skyddet för barn i väpnade konflikter under totalt fem paragrafer. Paragraf två och tre är mest relevanta för studiens syfte.

The Parties to the conflict shall take all feasible measures in order that children who have not attained the age of fifteen years do not take a direct part in hostilities and, in particular, they shall refrain from recruiting them into their armed forces. In recruiting among those persons who have attained the age of fifteen years but who have not attained the age of eighteen years, the Parties to the conflict shall endeavor to give priority to those who are oldest. (Protocol I additional to the Geneva Convention, article 77.2).

If, in exceptional cases, despite the provisions of paragraph 2, children who have not attained the age of fifteen years take a direct part in hostilities and fall into the power of an adverse Party, they shall continue to benefit from the special protection accorded by this Article, whether or not they are prisoners of war. (Protocol I additional to the Geneva Convention, article 77.3).

Utifrån studiens teori om manlig standard på internationella konventioner (Leeuwen 2013: 246), så kan valet av att använda begreppet *children* i artikel 77.2 ifrågasättas. *Children* genererar i en formellt jämlik paragraf med syfte att ge alla barn lika rättigheter, flickor såväl som pojkar. Med bakgrund av de konsekvenser som jämlika rättigheter riskerar att ge det kvinnliga könet, så kan flickor utifrån teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 223) marginaliseras i paragrafen. Begreppet *children* (Park 2006: 316) inbegriper en manlig standard vilket innebär att flickor behöver uppnå den standard som finns mellan pojkar och krig för att ses som rättighetsbärare av paragraf 77.2. Tidigare forskning (Denov och Richard-Guay 2013: 474) stärker ett sådant argument då barn associerade med väpnad styrka eller grupp, i historisk kontext, förknippats med pojkar.

Termen *alla genomförbara åtgärder* i paragraf 77.2 riskerar att ge stater en vag skyldighet mot att skydda barn från ett direkt deltagande i väpnad konflikt. Det är ett tydligt exempel på *soft*

negotium (McConnell 2018: 51); Termen har ett brett tolkningsföreträde och utifrån yttre omständigheter så kan väpnade konflikter snabbt ändra skepnader. De åtgärder som gick att genomföra dag x kan ses ogörlig dag y. Likaså relaterar termen endast till direkt deltagande i sin kontext, medan tidigare forskning visat att flickor primärt används i supporterande roller (Denov 2008: 819; Gustavsson et al. 2017: 695) i väpnade konflikter. Det påvisar de genusstrukturer som finns inom kontexten barn associerade med väpnad styrka. Utifrån teorin om formell och substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 223, 225) så måste flickor uppnå samma form av direkt deltagande vid frontlinjen för att ses som jämlika rättighetsbärare. Likaså blir konventionsstaterna endast skyldighetsbärare gentemot de barn som utför det direkta deltagandet, vilket riskerar att marginalisera flickor med bakgrund av de könsnormer och deltagandeformer som finns i väpnade konflikter (Abigail 2005: 11). Utifrån teorin om substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 227) så hade erkännandet av olika deltagande roller i paragraf 77.2 uppmärksammat flickor i större omfattning och gett de status som rättighetsbärare. Genom den transformativa dimensionen hade skillnader på roller lyfts fram och förespråkats förändring av de sociala konstruktioner som finns mellan krig och kön.

Rekrytering benämns endast i dess enkla form utan någon djupare definition och kan således anses ge lika rättighet för både flickor och pojkar. Det kan dock, återigen, ses som ett tolkningsföreträde där staten anser att frivillig rekrytering inte ingår. Med bakgrund av de könsnormer som finns kopplat till krig (Denov och Richard-Guay 2013: 476) så kan utfallet ge större konsekvenser för pojkar än flickor. Om pojkar i högre grad förknippas med krig går de möjligen med frivilligt i större omfattning. Däremot kan frivillig rekrytering, med bakgrund av *push* och *pull* (Haer 2019: 76) effekter, ifrågasättas huruvida den är frivillig. En frivillig rekrytering kan, utifrån *soft negotium* (McConnell 2018: 51), rättfärdiga en väpnad styrkas handling mer än att se barnet som rättighetsbärare. Utifrån teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 224) och när begreppet rekrytering sätts i paragrafens kontext, så riskerar däremot flickor att exkluderas i större omfattning från paragrafen. I paragrafens kontext ges *direct part* stort utrymme, vilket exkluderar flickor med supporterande roller med bakgrund av könsneutral utformning (Fredman 2013: 223).

Paragraf 77.3 avser reglera de fall där barn under 15 år ändå har ett direkt deltagande i väpnad konflikt och då är berättigade särskilt skydd. Här framkommer också tydligt vad teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 223) avser förklara. Paragrafen är ett tydligt exempel på den relation som finns mellan makt och kön (Leeuwen 2013: 246) och som resulterar i att det är

pojkers rättigheter som tillskrivs paragrafen. Om flickor som är under 15 år har rekryterats till väpnade styrkor, så måste de fortsatt ha en direkt roll i den väpnade konflikten för att ses som rättighetsbärare av paragraf 77.3. Visar sig utfallet annorlunda, det vill säga att flickor under 15 år tillges en roll som kokerska eller sexslav (Denov 2008: 819) så exkluderas hon tillika rättighetsskyddet i paragraf 77.3 och ses inte heller som en krigsfånge. Tillika om flickor har erfarenhet av direkt deltagande, så finns risken att de blir sekundära (Denov och Richard-Guay 2013: 479) i ett sammanhang inkluderat pojkar om paragrafen tolkas utifrån manlig standard genom *soft negotium* (McConnell 2018: 51).

7.1.3 Tilläggsprotokoll II

Som tidigare nämnt avser tilläggsprotokoll II till Genèvekonventionerna att skydda icke-internationella konflikter. Artikel fyra i protokollet reglerar grundläggande garantier varav paragraf 4.3 omfattar statens skyldigheter gentemot barn i väpnade konflikter.

Children shall be provided with the care and aid they require, and in particular: (c): children who have not attained the age of fifteen years shall neither be recruited in the armed forces or groups nor allowed to take part in hostilities”. “(d): the special protection provided by this Article to children who have not attained the age of fifteen years shall remain applicable to them if they take a direct part in hostilities despite the provisions of sub-paragraph (c). (Protocol II additional to the Geneva Convention, article 4.3.c and 4.3.d).

Paragraf 4.3 skiljer sig något från artikel 77.2 i tilläggsprotokoll I, avseende konflikter av internationell karaktär. Begreppet *shall* upplevs diffust och inbegriper ett större tolkningsföreträde än vad exempelvis *must* hade gjort.

Skillnad mellan paragraf 4.3.c och paragraf 77.2 är att den förstnämnda endast benämner *take part in hostilities* utan att konkretisera det med *direct* eller *indirect*. Med utgångspunkt i könsneutral utformning där Leeuwen (2013: 246) menar att kön och makt påverkar vem som tillskrivs rättigheter, så riskerar *take part in hostilities* att ses till aktiva kombattanters fördel snarare än till alla dimensioner av deltagande. *Hostilities* är ett begrepp som utifrån teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 224) kan sättas i relation till manlig standard och manliga erfarenheter. Tillsammans med att termen *children* förknippas med pojkar (Park 2006: 316) i krigssammanhang så tillskrivs den gällande rätten främst pojkar. Paragrafen saknar de olika dimensioner av deltagande som teorin om substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 225)

förespråkar för att förändra manliga strukturer. Termen *take part in hostilities* kan också ses som en bred term där olika dimensioner som teorin om substantiell jämlikhet förespråkar indirekt inkluderas. Sådan tolkning är dock beroende av respektive stat och tillika om den görs så tillkommer en reglering i paragraf 4.3.d: Barn under 15 år, som ändå deltar i fientligheter, är berättigade särskilt skydd om deras deltagande är *direkt*. Om paragraf 4.3.c ses utifrån aspekten att skydda alla dimensioner av deltagande innan företeelsen faktiskt sker, så antyder alltså paragraf 4.3.d att när den ändå sker, är några av förevarande erfarenheter och dimensioner exkluderas. Flickor blir då utifrån formell jämlikhet ändå exkluderade som rättighetsbärare.

7.1.4 Romstadgan

Två artiklar i Romstadgan reglerar när personer som använder sig av barn under 15 år i fientligheter kan åtalas för krigsbrott. Artiklarna är identiska med varandra men artikel 8.2.b.xxvi omfattas av internationella fientligheter medan artikel 8.2.e.vii omfattas av fientligheter med nationell karaktär (vol.2187, No.38544: 97).

Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into the national armed forces or using them to participate actively in hostilities. (Rome Statute of the International Criminal Court (hädanefter ICC), vol. 2187, No. 38544, article 8.2.b.xxvi).

Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into the national armed forces or using them to participate actively in hostilities. (ICC, vol. 2187, No. 38544, article 8.2.e.vii).

Romstadgan använder begreppen *conscripting* or *enlisting* som synonymer till olika former av rekrytering. Termerna definieras i ICC förundersökning mot Thomas Lubanga, en före detta kongolesisk krigsherre, som 2012 var den första att bli dömd av ICC för rekrytering av barnsoldater. *Conscripting* definieras som påtvingad rekrytering, medan termen *enlisting* per definition betyder att barnet frivilligt har valt att delta i fientligheter (No. ICC-01/04-01/06 :85).

Utifrån teorin om substantiell jämlikhet så kan begreppen *conscripting* och *enlisting* ses som exempel på transformativa begrepp (Fredman 2013: 227), då olika former av rekrytering är inkluderade för att tillskriva både flickor och pojkar rättigheter. Däremot är inte könsbaserad erfarenhet av rekrytering lika tydlig som könsbaserat deltagande, så att endast använda rekrytering hade möjligen gett likartat skydd för flickor. Termen *participate actively in hostilities* syftar däremot på en särskild form av deltagande där flickor utifrån teorin om formell

jämlikhet (Fredman 2013: 246) behöver en aktiv roll i frontlinjen för att skyddas av artiklarna. Tillges flickor och pojkar ett likartat skydd gällande rekrytering, så riskerar de utifrån könsbaserat deltagande att inte ses som rättighetsbärare om de ges supporterande roller. Pojkar ses däremot som rättighetsbärare både utifrån termerna rekrytering och deltagande. Då Romstadgan tillkommit de senaste 20 åren när kunskap om krig och genus ökat, kan det ifrågasättas varför termen *participate actively in hostilities* inte omformulerades utifrån teorin om substantiell jämlikhet med fler dimensioner av deltagande.

7.2 Konventioner om mänskliga rättigheter

I följande avsnitt presenteras studiens valda konventioner inom mänskliga rättigheter. De analyseras sedan utifrån formell och substantiell teori för att utröna hur sociala konstruktioner skyddar flickor mindre än pojkar.

7.2.1 Barnkonventionen

Artikel 1 och artikel 38 i Barnkonventionen är, i enlighet med studiens syfte, de artiklarna av mest relevans. Artikel 1 ämnar definiera under vilken ålder en person räknas som barn enligt Barnkonventionen och artikel 38 avser att skydda barn i väpnade konflikter.

For the purposes of the present Convention, a child means every human being below the age of eighteen years unless under the law applicable to the child, majority is attained earlier. (The Convention on the Rights of the Child (hädanefter CRC), vol. 1577, No. I-27531, article 1)

Enligt artikel 1 så räknas varje människa under 18 år som barn enligt barnkonventionen. Att termen *human being* används kan ses som ett exempel på vad Abigail (2005: 9) menar med att Barnkonventionen har en feministisk språkkonstruktion. Termen bidrar till att åldersbestämmelsen skyddar både pojkar och flickor i större omfattning, än vad endast termen *child* hade gjort. *Child* har utifrån formell teori en större maskulin konstruktion (Fredman 2013: 223) och exkluderar därmed flickor lättare. *Human being* applicerat i artikelns kontext ses således som ett exempel på vad teorin om substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 227) förespråkar. Att åldersbestämmelsen inte gäller om konventionsstaterna, i deras nationella lagstiftning, har en annan åldersbestämmelse visar dock på att artikeln mister sin status vilket kan få negativa konsekvenser för både flickor och pojkar.

Vidare tar artikel 38 i Barnkonventionen tar upp barnets deltagande i väpnade konflikter. Det är tillika den enda artikel i konventionen som sänker den rekommendation om åldersbestämmelse som finns i artikel 1 från 18 till 15 år. Artikel 38 är utformad enligt följande:

States Parties undertake to respect and to ensure respect for rules of international humanitarian law applicable to them in armed conflicts, which are relevant to the child. (CRC vol. 1577, No. I-27531, article 38.1).

States Parties shall take all feasible measures to ensure that persons who have not attained the age of fifteen years do not take a direct part in hostilities. (CRC vol. 1577, No. I-27531, article 38.2).

States Parties shall refrain from recruiting any person who has not attained the age of fifteen years into their armed forces. In recruiting among those persons who have attained the age of fifteen years but who have not attained the age of eighteen years, States Parties shall endeavor to give priority to those who are oldest. (CRC vol. 1577, No. I-27531, article 38.3).

In accordance with their obligations under international humanitarian law to protect the civilian population in armed conflicts, States Parties shall take all feasible measures to ensure protection and care of children who are affected by an armed conflict. (CRC vol. 1577, No. I-27531, article 38.4).

I paragraf 1–4 av artikel 38 kan ett antal termer för ytterligare analys i förhållande till studiens avgränsningsområden sorteras ut. Dessa termer är *age of fifteen*, *direct part* och *recruitment*. Vidare så omfattas paragraferna av ett antal termer som har en diffus utformning vilket anses påverka skyddet för barn överlag, men utifrån teorin om formell jämlikhet flickor i synnerhet. Dessa termer är *all feasible measures* och *persons*.

Termen *age of fifteen* benämns i paragraf 38.2 och 38.3 och bekräftar vad som antyds i paragraf 38.1, nämligen att artikeln 38 i större grad ska utläsas utifrån internationell humanitär rätt än från mänskliga rättighetslagar. Utifrån denna term så ses varken pojkar eller flickor över 15 år som rättighetsbärare i paragraf 38.2 och 38.3.

Termen *direct part* benämns i paragraf 38.2 och det förefaller här rimligt att se termen utifrån teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 225): Termen *direct part* exkluderar *indirect* vilket också exkluderar vissa dimensioner av arbetsuppgifter som ett barn associerade med väpnad

styrka eller grupp tenderar att tillges i väpnade konflikter. Utifrån sådan aspekt kan barn, genom paragraf 38.2, endast ses som rättighetsbärare om de delar likvärdig erfarenhet från deras deltagande i en väpnad konflikt. Om så inte är fallet, utan att de har olika erfarenheter, så kommer de barn som inte haft en *direct part* i fientligheterna inte heller att omfattas av paragraf 38.2. Här kan en risk ses för att flickor blir en extra utsatt grupp, med bakgrund av att de ofta har andra erfarenheter än vad pojkar har (Gustavsson et al. 2017: 695). För att en flicka ska ha möjlighet att åberopa sin rättighet i paragraf 38.2 måste hon verka som kombattant i frontlinjen av en väpnad konflikt. Om hon endast verkar som en kokerska eller sexslav, så mister hon sitt aktörskap som rättighetsbärare.

I paragraf 38.3 uppmanas stater att avstå från *recruitment* av personer under 15 år. Precis som i Genèvekonventionernas tilläggsprotokoll saknas det en specifikation för om det avser frivillig eller påtvingad rekrytering. Stater får istället ett stort ansvar för hur tolkningen görs vilket i praktiken kan generera i olika utfall beroende på respektive stat. Precis som både frivillig och påtvingad kan inkluderas kan också frivillig exkluderas vilket skulle exkludera de barn som valt att gå med en väpnad styrka utifrån de *push* och *pull* effekter som Haer (2019: 76) nämner. Eftersom rekryteringsform inte är könsrelaterat i lika stor utsträckning som deltagandeform, behöver artikeln läsas i sin helhet för att förstå effekten av den manliga standardens påverkan på flickor som rättighetsbärare. Paragraf 38.3 är könsneutralt skriven vilket utifrån Leeuwen's teori (2013: 246) om kön och makt automatiskt genererar i manlig standard. Med bakgrund av teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 223) kan det således anses rimligt att staternas intuition med paragrafen var att alltid inkludera pojkar. Ur ett genusperspektiv är det också pojkar som främst förknippas med väpnade styrkor. Därifrån kan sedan flickor inkluderas eller exkluderas som rättighetsbärare beroende på hur respektive stat tolkar artikeln. Flickor blir ur ett sådant synsätt mer utsatta än pojkar då universell jämlikhet gör att de behöver uppleva erfarenheter som ska passa in i paragrafens manliga utformning och i respektive stats tolkning för att åberopa sin rättighet.

Termen *all feasible measures* översätts, utifrån Genèvekonventionernas översättning, till *alla genomförbara åtgärder* och uppfattas som en diffus skyldighet för stater gentemot barnet som rättighetsbärare av artikel 38. Precis som nämnt i analysdelen på Genèvekonventionernas tilläggsprotokoll, så förekommer det otydligt vilka bevis som krävs för att en stat ska anses ha tagit till alla genomförbara åtgärder. Mot bakgrund av vad McConnell (2018: 51) benämner som *soft negotium* inom internationella konventioner, så är termen *all feasible measures* lättare

att tolka än att definiera. Termen kan möjligen generera i att stater kan anse att de har tagit alla genomförbara åtgärder för att flickor inte ska delta i väpnade konflikter, men tillika anse att dessa åtgärder ej hjälpt. Likvärdigt argument kan föras gällande pojkar, vilket visar att termen i sig anses diffus men på ett direkt plan skyddar den inte pojkar mer än flickor. Däremot, likvärdigt med termen *recruitments* relation till *armed forces* så förefaller det rimligt att betrakta *all feasible measures* i relation till *hostilities* i paragraf 38.2. Paragrafen är universellt utformad med syfte att gälla alla barn under 15 år. Däremot riskerar utfallet av det stora tolkningsföreträdet i den gällande rätten att bli annorlunda; Paragrafen reglerar väpnade konflikter, vilket är ett fenomen som historiskt sett är maskulint förknippat och således tolkas utifrån maskulina erfarenheter. Utifrån teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 223) blir det tydligt att universella rättigheter som är baserade på identiska erfarenheter här riskerar att få konsekvenser. Om krig och fientligheter ur ett genusperspektiv (*hostilities*) främst är förknippat med män, så kommer rättigheterna i paragraf 38.2 först och främst tillskrivas pojkar. Medan flickor måste leva upp till pojkarnas erfarenheter av *hostilities* för att ses som rättighetsbärare. Utifrån den aspekten blir det återigen statens tolkning som avgör om flickor är rättighetsbärare av paragrafen eller inte. Med bakgrund av Abigails' (2005: 11) exempel på barnkonventionens tilläggsprotokoll så anses risken att flickor diskrimineras här viktig att ta i beaktande.

Den sista term är *child* som i två av paragraferna, 38.2 och 38.3, byts ut mot termen person. Dessa två paragrafer handlar om ett direkt inkluderande i fientligheter, medan övriga två paragrafer i artikel 38 omfattar ett indirekt inkluderande. Ordvalet bör således tas i beaktande då det ger en känsla av att vilja avhumanisera företeelsen av barn med direkt association till väpnade konflikter. I kombination med fientligheter och krig kan barnets utsatthet bli för stort. Termen *person* kan då möjligen förminska de överträdelser av barnets rättigheter som paragraferna ämnar reglera. Mot bakgrund av vad Park (2006: 316) anser om att flickor är extra marginaliserade i konventioner om mänskliga rättigheter, så går det att analysera ordvalet i paragraferna från två perspektiv. Dels är flickor en utsatt grupp som barn men tillika för att de är av könet kvinna. Således kan det antas att med termen *child* blir flickor dubbelt marginaliserade. Medan termen *person* endast marginalisera flickor utifrån att de är av könet kvinna. Med ett sådant argument så skulle flickor besitta större benägenhet att åberopa sina rättigheter genom termen *person*, men med anledning av att Barnkonventionen syftar till att skydda barnets rättigheter och inte vuxnas så finns det också skäl att det inte förefaller stämma. I en konvention som är ämnad att skydda barnets rättigheter och med bakgrund av den manliga

standard som internationella konventioner tenderar att utformas på, så kan det ur teorin om formell jämlikhet snarare anses troligt att ovan utfall blir tvärtom. Termen *person* i ett sammanhang som endast ska omfatta barn, riskerar att marginalisera flickor både för att de är barn, men tillika för att de är av könet kvinna. Pojkar blir i denna kontext också marginaliserade men endast utifrån att de är barn. Genom att studera fenomenet utifrån teorin om substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 225) så hade en definition för vem som är barn, mer än med en åldersbestämmelse, i högre grad inkluderat flickor som rättighetsbärare.

7.2.2 Fakultativa protokollet till CRC för barn involverade i väpnade konflikter

Det fakultativa protokollet består av totalt 13 artiklar varav de fyra första reglerar hur staten ska behandla barn i väpnade konflikter. I likhet med Barnkonventionen så börjar artikel 1 med att säkerställa den generella åldersbestämmelse som stater ska förhålla sig till (*Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict* (hädanefter CRC-OP-AC) vol. 2173, No. 27531).

States Parties shall take all feasible measures to ensure that members of their armed forces who have not attained the age of 18 years do not take a direct part in hostilities. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 1).

Som tidigare nämnt så kan formuleringen *all feasible measures* upplevas diffus då yttre omständigheter i konflikter kan påverka det faktiska utfallet. *Direct part* är också, som nämnt i analys av barnkonventionens paragraf 38.2, ett tydligt exempel på vad teorin om formell jämlikhet (Fredman 2013: 223) menar med att identiska rättigheter inte fungerar i praktiken. Eftersom de är utformade och tenderar att tolkas utifrån manlig standard blir det pojkars rättigheter. Det som visar sig är att de supporterande roller som flickor ofta tillges exkluderas och därmed exkluderas de också som rättighetsbärare. Hade istället fler dimensioner av deltagande inkluderats så skulle, utifrån teorin om substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 227), flickor tillges större benägenhet att åberopa sin rättighet. Artikel 1 i tilläggsprotokollet visar alltså inga tendenser på substantiell jämlikhet. Det tyder på att artikeln ger likartat skydd, eller brist på skydd, för flickor som artikel 38 i Barnkonventionen gör.

Tillika benämns *member of their armed forces*, vilket antyder att artikeln både anses förebyggande men tillika att personer som omfattas av artikeln redan ingår i den väpnade styrkan. Det anses således inte troligt att staten ska ta till alla genomförbara åtgärder för att

slänga ut redan medlemmarna från deras styrkor. Den höjda åldersbestämmelsen till 18 år antyder däremot inte diskriminera något kön mer än det andra, men om den setts i relation till *direct part* så är åldersbestämmelsen indirekt, utifrån manliga strukturer, exkluderande av flickor (Leeuwen 2013: 246). Utifrån formell jämlikhet (Fredman 2013: 224) så tydliggörs det genom att vidare analysera tilläggsprotokollets reglering av rekrytering.

States Parties shall ensure that persons who have not attained the age of 18 years are not compulsorily recruited into their armed forces. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 2).

States Parties shall raise the minimum age for the voluntary recruitment of persons into their national armed forces from that set out in article 38, paragraph 3, of the Convention on the Rights of the Child, taking account of the principles contained in that article and recognizing that under the Convention persons under 18 are entitled to special protection. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 3.1).

States Parties that permit voluntary recruitment into their national armed forces under the age of 18 shall maintain safeguards to ensure, as a minimum, that: (a) Such recruitment is genuinely voluntary; (b) Such recruitment is done with the informed consent of the person's parents or legal guardians; (c) Such persons are fully informed of the duties involved in such military service; (d) Such persons provide reliable proof of age prior to acceptance into national military service. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 3.3).

The requirement to raise the age in paragraph 1 of the present article does not apply to schools operated by or under the control of the armed forces of the States Parties, in keeping with articles 28 and 29 of the Convention on the Rights of the Child. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 3.5).

Artikel 2 och hela artikeln 3 reglerar olika former av rekrytering. Rekrytering anses inte ha något könsrelaterat samband, men utifrån de *push* och *pull* effekter som Haer (2019: 76) nämner så är det intressant att fundera huruvida stater drar nytta av dessa faktorer och således kan omvandla en obligatorisk rekrytering till frivillig. Båda former av rekrytering regleras i artikel 2 och 3 men utformningen skiljer sig något åt. I artikel 2 så ska stater försäkra sig om att det inte förekommer obligatorisk rekrytering till deras väpnade styrkor. Medan artikel 3.1 i större grad fokuserar på att staten ska höja minimiåldern till 18 år för frivillig rekrytering. Artikel två verkar för att åldersbestämmelsen redan har höjts, medan artikel 3.1 verkar för att

åldersbestämmelsen ska komma att höjas. Vidare går paragraf 3.3 in på att frivillig rekrytering kan vara tillåten men då krävs det ett antal säkerhetsåtgärder från statens sida. Återigen är det intressant att ta in Haers' (2019: 76) resonemang om *push* och *pull* effekter. Hur sociala, ekonomiska och politiska faktorer kan påverka barn till att gå med i en väpnad konflikt "frivilligt" och därmed rättfärdiga rekryteringen. Att paragraf 3.5 tillika exkluderar bestämmelsen om åldershöjning för skolor som är under statens kontroll, bör generera i att utfallet av artikel 3 kan skilja sig beroende på vilken stat och vilket politiskt styre det gäller.

Precis som analysen i övriga artiklar tar upp gällande rekrytering, så anses inte begreppet i sig av maskulin karaktär. Det är däremot intressant att tänka att stater kan dra fördel av att just flickor väljer att frivilligt gå med i deras väpnade styrka. Går pojkar med frivilligt kan staten ändå bryta mot artikel 1 i tilläggsprotokollet genom att låta de ha ett direkt deltagande. Går däremot flickor med frivilligt och antar supporterande roller så saknas det reglering i artikel 1 - 3 som skyddar dem. De exkluderas som rättighetsbärare vilket här blir ett tydligt exempel på något som substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 227) hade åtgärdat. Tillika hade artikel 2–3 utifrån substantiell jämlikhet förmått utveckla andra begrepp i artiklarna för att påvisa olika dimensioner och erfarenheter. Här ses begreppet *person* och *child* av extra stor betydelse för att ta bort den manliga standarden identiska rättigheter ger i ett samhälle som är av manlig struktur (Leeuwen 2013: 246). Genom att skriva ut pronomen flicka och pojke hade flickor tillskrivits rättigheterna utifrån samma premisser som pojkarna, istället för att de ska behöva leva upp till dem (Fredman 2013: 223).

Armed groups that are distinct from the armed forces of a State should not, under any circumstances, recruit or use in hostilities persons under the age of 18 years. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 4.1).

States Parties shall take all feasible measures to prevent such recruitment and use, including the adoption of legal measures necessary to prohibit and criminalize such practices. (CRC-OP-AC vol. 2173, No. 27531, article 4.2).

Paragraf 4.1 är den första artikeln i det fakultativa protokollet som riktar sig till väpnade grupper inom staters territorier. En tydlig distinktion mellan väpnade grupper och statligt väpnade styrkors skyldighet, går att utläsa i ovan paragrafer. Väpnade grupper får *under inga omständigheter* rekrytera eller använda personer under 18 år i fientligheter, medan ansvaret hos

statligt väpnade styrkor istället inbegriper *alla genomförbara åtgärder*. Utifrån sådan formulering har väpnade grupper större skyldighet både mot pojkar och mot flickor, vilket kan anses enkelt att begära då de varken ratificera protokollet eller ser till att det efterföljs. Stater behöver däremot endast ta till *alla möjliga åtgärder* vilket utifrån formell jämlikhet ger flickor lägst status som rättighetsbärare. Könsnormer och manlig struktur genererar i att pojkar förutsatt är tillskrivna paragraf 4.2 (Fredman 2013: 227) medan flickor utifrån respektive stats tolkning kan tillges rättigheten. Det blir alltså en företeelse som ligger i statens tolkning av paragrafen, inte i flickors egna åsikter, viljor eller rätt att åberopa sig en universell rättighet.

7.2.3 International Labour Organization

Artikel 1 i International Labour Organizations' (ILO) konvention om värsta formen av barnarbete, tydliggör att varje medlemsstat ska ta till effektiva och omedelbara åtgärder för att skydda barn från förevarande. Artikel 2 i konventionen definierar ett barn som en person under 18 år och uppmanar konventionsstaterna att de ska göra detsamma (ilo.org). De värsta formerna av barnarbete redogörs sedan under artikel 3 enligt följande:

For the purposes of this Convention, the term the worst forms of child labor comprises: ... (d) all forms of slavery or practices similar to slavery, such as the sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom and forced or compulsory labor, including forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict. (ilo.org. NO.182, article 3.d).

Artikeln benämner termerna *forced or compulsory* för att reglera rekrytering för att använda barn i väpnade konflikter. Termerna översätts till *påtvingad* och *obligatorisk* form. Frivillig rekrytering uteslut därmed samtidigt som barnets deltagande roll regleras på ett generellt plan genom termen *use in armed conflict*. Utifrån teorin om substantiell jämlikhet (Fredman 2013: 225) så riskerar begreppet *use* ändå inte att klara av att utveckla dimensioner av hur stater inte får använda barn i väpnade konflikter. När termen *use* sätts framför begreppet *armed conflict* så framhävs tillika den manliga standarden på krig varifrån flickor hamnar i ett marginaliserat läge de måste bevisa att de inte tillhör. Istället borde direkt och indirekt deltagande inkluderas för att inte ge stater ett tolkningsföreträde som kan generera i konsekvenser för flickor som rättighetsbärare (Abigail 2005: 11).

Likaså inkluderar paragraf 3.d såväl barnets deltagande i väpnad konflikt som försäljning och trafficking av barn. Det går här att göra liknelser med Abigails' (2005: 11) resonemang om att

barnkonventionens fakultativa protokoll för barn och väpnad konflikt är tillskrivna pojkar, medan det fakultativa protokollet för försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi tillskrivs flickor. Stater kan tolka paragraf 3.d likartat vilket specifikt skulle exkludera flickor med supporterande roller där sex är inkluderat men att de ändå, utifrån gällande rätt, inte omfattas utav något av fenomenen. Däremot kan de tillges skydd genom att ses som slavar i den väpnade konflikten. Utifrån sådan aspekt skyddar ILO flickor i högre omfattning än exempelvis barnkonventionen och dess fakultativa protokoll för barn och väpnade konflikter.

8. Slutsats

Studiens syfte var att undersöka vilka termer som verkar för att flickor exkluderas som rättighetsbärare i internationell rätt inom väpnade konflikter. I studiens granskning har olika termer systematiskt analyserats, konkretiserats och förtydligats, med avseendet att besvara studiens frågeställningar.

Granskningsen visar att internationell humanitär rätt och konventioner inom mänskliga rättigheter bidrar till att flickor kan exkluderas som rättighetsbärare när de används i väpnade styrkor eller grupper. Av de analyserade termerna har främst *child*, *direct part* och *participate actively* visat sig understödja förevarande. *Child* är den term som används i majoriteten av studiens analyserade artiklar för att beskriva vem som omfattas av artikeln. I två förekommande fall byts *child* däremot ut mot *person* men inga av dessa termer gör specifika referenser till *girls* och/eller *boys*. Med bakgrund av de maktstrukturer och könsnormer som finns i samhället (Abigail 2005: 12) kring kontexten krig och fientligheter, så dras slutsatsen att flickor i större omfattning kan exkluderas som rättighetsbärare än pojkar. Denov och Richard-Guays' (2013: 474) tidigare forskning stärker slutsatsen genom att belysa det historiska könsperspektivet i samband med krig.

Termerna *direct part* och *participate actively* inbegriper att flickors deltagande roll behöver ske vid frontlinjen av den väpnade konflikten. Om flickor inte har en sådan direkt roll ses de inte heller som rättighetsbärare utifrån flertalet artiklar inom internationell gällande rätt. Företeelsen kan sättas i relation till Denov (2008: 819) och Gustavsson et al. (2017: 695) forskning, vilka båda hävdar att det är vanligare att flickor främst tillhandahålls supporterande roller i periferin medan pojkar verkar som aktiva kombattanter i väpnade konflikter. Eftersom artiklarna använder ett aktivt verb (exempel *direct* framför *part*) utesluts det motsatta passiva verbet (exempelvis *indirect*).

Utifrån termerna *child*, *direct part* och *participate actively*, drar studien således slutsatsen att flickor exkluderas som rättighetsbärare i större omfattning än pojkar. Det gäller både inom internationell humanitär rätt och inom konventioner om mänskliga rättigheter. Utifrån sociala konstruktioner i samhället inom kontexten krig och fientligheter är det pojkar som tillskrivs rättigheterna från början. Flickor riskerar istället att exkluderas som rättighetsbärare om de inte lever upp till den manliga standarden vilken genereras ur könsneutrala utformningar.

I en del artiklar används termer med större tolkningsföreträde. Studiens granskning har däremot inte kommit fram till att det gör att den gällande rätten inkluderar flickor i större omfattning. Utfallet beror istället på hur respektive stat tyder artikeln utifrån deras tolkning. Begreppet *take all feasible measures* och termen *recruitment* ger båda ett stort tolkningsföreträde till staten. Kulturella aspekter och olika tolkningsföreträdare gör att tolkning utifrån principen om levande instrument inte säkert blir till flickors fördel som rättighetsbärare i dessa sammanhang. Förevarande har till exempel visat sig i Abigail (2005: 11) studie om juridisk lagstiftning i Uganda.

I internationell humanitär rätt så tillämpas termen *recruitment* utan att direkt regleras utifrån frivillig och påtvingad i Genèvekonventionens tilläggsprotokoll. Romstadgan använder däremot *conscripting* och *enlisting* för att reglera båda former som krigsbrott. Termen rekrytering har inte en lika tydlig relation till könsnormer som deltagande, således dras slutsatsen att konsekvenser av termen *recruitment* till större grad också beror på *soft negotium* (McConnell 2018:51) hos respektive stat. Det vill säga hur respektive stat väljer att tolka rekrytering i dess sammanhang.

När rekrytering sätts i relation till artiklarnas övriga text så förekommer i alla fall utom ett, alltid *direct part* eller *participate actively* efter. I det fall (Genèvekonventionernas tilläggsprotokoll I, artikel 77) det inte förekommer, reglerar nästkommande paragraf att om rekrytering ändå sker så ska barn under 15 år som *take a direct part* i fientligheter fortsätta omfattas av artikelns skydd. Slutsats dras därmed att flickor som indirekt deltar i fientligheterna exkluderas som rättighetsbärare.

Ovan granskningar inbegriper både gällande rätt inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. I Barnkonvention och konventionens tilläggsprotokoll för barn associerade med väpnad konflikt har däremot granskningen visat att flickor ses mindre som rättighetsbärare av tilläggsprotokollet än av barnkonventionen. Tilläggsprotokollet tillåter nämligen frivillig rekrytering under rätt förutsättningar. Det tenderar att bli till pojkars fördel snarare än flickors. Linjen mellan frivillig och påtvingad rekrytering är ofta tunn (Haer 2019: 76) då både politiska, ekonomiska och sociala faktorer spelar in. Att tilläggsprotokollet rättfärdigar den frivilliga rekryteringen drar slutsatsen att en flicka på 15 år som frivilligt rekryteras, och tillges en supporterande roll inte är rättighetsbärare av tilläggsprotokollet. För att tillskrivas rättigheten måste rollen vara direkt vid konfliktens frontlinje vilket majoriteten

av flickors roller (Abigail 2005: 12) inte är. Studiens granskning visar därmed att barnkonventionens tilläggsprotokoll, som antogs år 2000, på ett direkt plan stärker barnets skydd genom att höja åldersbestämmelsen till 18 år. På ett indirekt plan stärker den skyddet av pojkar (Abigail 2005:11) i större omfattning.

ILO:s konvention om de värsta formerna av barnarbete är den konvention som, enligt studiens granskning, är främst benägen att skydda flickor. Med bakgrund av att paragraf 3.d inkluderar slaveri som en av de värsta formerna. Sexslaveri (Denov 2008: 820) är en vanlig förekommande form av supporterat deltagande hos flickor i väpnade konflikter. Utifrån paragrafens benämning av slaveri dras slutsatsen att flickor kan åberopa sina rättigheter genom paragrafen.

Resultatet visar på att pojkar, automatiskt tillskrivs de rättigheter som anges i de granskade konventionerna och tilläggsprotokollen inom internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter. Flickor behöver däremot uppleva specifika erfarenheter för att med säkerhet tillskrivas den gällande rätten. En del flickor upplever förevarande erfarenheter men majoriteten (Gustavsson et al. 2017: 695) riskerar enligt studiens granskning att exkluderas som rättighetsbärare.

9. Diskussion

Studiens resultat anses generaliserbart eftersom det finns vissa maktstrukturer i samhället som är till mennens fördel. Det är tillika uppmärksammat att universella rättigheter riskerar att få negativa konsekvenser för det kvinnliga könet. I kontexten krig och väpnad konflikt kan förevarande bli särskilt tydligt då dessa företeelser har och, utifrån kulturella skillnader, fortfarande är förknippat med mannens erfarenheter. Så länge dessa sociala konstruktioner och könsnormer finns anses studiens resultat generaliserbart.

Från världssamfundets sida kan det tyckas lätt att ta till åtgärder som verkar förebyggande för att överbrygga förekomsten av könsnormer. Genom att exempelvis skriva ut pronomen *girls* och *boys* i konventionsartiklar måste stater se flickor som rättighetsbärare. Könsnormerna måste då ifrågasättas. Problemet är dels att nya konventioner behöver antas eftersom gamla inte kan revideras, dels blir det tydligt att internationell rätt är konstruerad utifrån staternas egna överenskommelser. Utifrån levande instrument principen kan det däremot tyckas att stater själva borde tolka in både *girl* och *boys* i termen *child*. Kulturella skillnader och utvecklingsnivåer länder emellan kan däremot generera i att principens utfall skiljer sig åt mellan stater och således landar valet i *child*.

En alternativ tolkning av resultatet anses också möjlig. Staters egen tolkning av lagtexterna kan ses som den faktor som påverkar utfallet mer än vad termerna *child*, *direct part* och *participate actively* i den gällande rätten gör. Med det menat att förevarande termer inte har en koppling till manlig struktur och erfarenhet i sig. Med bakgrund av att Denov (2008: 815) visar att flickor ibland tillges militära roller så är sådan tolkning applicerbar. Däremot visar studien inte på att det inkluderat flickor som rättighetsbärare. Tillsammans med Richard-Guay menar Denov istället att flickor ändå tenderar att bli sekundära när de sätts i kontexten ihop med pojkar (Denov och Richard-Guay 2013: 458). Ett argument som stärker antagandet om att manliga strukturer får konsekvenser för flickor som rättighetsbärare.

En risk med studiens resultat är att fokus hamnar på problemet istället för att blicka framåt på lösningar. Det sätter på ett sätt flickor i en än mer utsatt situation, där diskriminering befästs istället för att försöka förändra könsnormer och manlig struktur. Samtidigt är det oerhört viktigt att ämnet blir belyst då det påvisar att det finns brister, inte bara inom kulturella, utan även rättsliga perspektiv inom mänskliga rättigheter. För framtida forskning hade det således varit intressant att förbise den rättsdogmatiska metoden och istället fokusera på intervjuer med

personer som är väl insatta i ämnet barn och väpnad konflikt. Intervjuer med medarbetare på FN:s mandat - *generalsekreterarens särskilda representanter för barn och väpnad konflikt* hade kunnat tillföra ett bra underlag. Hur anser de att internationell rätt skyddar flickor i förhållande till pojkar och vad behöver göras för att utvecklingen ska gå framåt. En annan möjlighet för framtid forskning är en fortsatt rättsdogmatisk, men komparativ djupdykning i Barnkonventionen artikel 38 och 39 samt tilläggsprotokollet för barn och väpnad konflikt. Vilka skillnader och likheter finns mellan dokumenten och, med tanke på studiens slutsats, hur stärker tilläggsprotokollet egentligen barnets skydd.

Arbetets process har varit kontinuerligt vilket har underlättat skrivandet. Det som hade kunnat underlätta ytterligare hade varit en bättre struktur för respektive dag. Tillika om tanken om struktur har funnits och vad respektive dag ska ägnas åt så har den förbisetts till och från av olika anledningar. Att hålla sig till den planerade strukturen hade underlättat för att lättare hålla den röda tråden i studien.

Referenslista

Konventioner

- Annex I to Protocol Additional I to the Geneva Conventions of 1949: Regulations concerning identification*, as amended on 30 November 1993 ICRC, Treaties, State Parties and Commentaries, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=A1D622EE77F6964A41256650004C9909&action=openDocument> (Hämtad 2019-04-12)
- C182 - Worst Forms of Child Labour Convention*, 1999 (No. 182), ILO, https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO:12100:P12100_INSTRUMENT_ID:312327:NO (Hämtad 2019-04-12)
- Convention (I) for the Amelioration of the Condition of the Wounded and Sick in Armed Forces in the Field*, Geneva, 12 August 1949, ICRC, Treaties, State Parties and Commentaries, Vol. I, Federal Political Department, Bern pp. 205-224 <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/INTRO/365?OpenDocument> (Hämtad 2019-04-12)
- Convention (II) for the Amelioration of the Condition of Wounded, Sick and Shipwrecked Members of Armed Forces at Sea*. Geneva, 12 August 1949, ICRC, Treaties, State Parties and Commentaries, Vol. I, Federal Political Department, Bern pp. 225-242 <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=2F5AA9B07AB61934C12563CD002D6B25&action=openDocument> (Hämtad 2019-04-12)
- Convention (III) relative to the Treatment of Prisoners of War*. Geneva, 12 August 1949, ICRC, Treaties, State Parties and Commentaries, Vol. I, Federal Political Department, Bern pp. 243-296 <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=77CB9983BE01D004C12563CD002D6B3E&action=openDocument> (Hämtad 2019-04-12)
- Convention (IV) relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War*. Geneva, 12 August 1949, ICRC, Treaties, State Parties and Commentaries, pp.153-221 <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=AE2D398352C5B028C12563CD002D6B5C&action=openDocument> (Hämtad 2019-04-12)
- Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Involvement of Children in Armed Conflict*, New York, 14 november 2000, *United Nations Treaty Series*, vol. 2173, No. 27531, p. 2-3, available from https://treaties.un.org/doc/Treaties/2000/05/20000525%2003-37%20AM/Ch_IV_11_bp.pdf (Hämtad 2019-04-29)
- Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II)*, 8 June 1977, ICRC, Treaties, State Parties and Commentaries, <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Treaty.xsp?documentId=AA0C5BCBAB5C4A85C12563CD002D6D09&action=openDocument> (Hämtad 2019-04-12)
- Rome Statute of the International Criminal Court*, New York, 1 July 2002, *United Nations Treaty Series*, vol. 2187, No. 38544. p 97, available from <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%202187/v2187.pdf> (Hämtad 2019-04-29)
- The Convention on the Rights of the Child*, New York, 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, vol. 1577, No. I-27531, p. 46, 56, available from <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201577/v1577.pdf> (Hämtad 2019-04-29)
- Vienna Convention on the Law of Treaties*, Vienna, 23 May 1969, *United Nations Treaty Series*, vol. 1115, No. I-18232. P 340, available from <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%201155/volume-1155-i-18232-english.pdf> (Hämtad 2019-05-21)

Litteratur

- Abigail, L. 2005. *Girl Child Soldiers in Northern Uganda: Do Current Legal Frameworks Offer Sufficient Protection*, *Northwestern Journal of International Human Rights*. 3(1). pp 20-35
- Breen, C. 2007. When is a Child Not a Child? Child Soldiers in International Law. *Human Rights Review*. 8(2). Pp 71-103

- Bring, O. Mahmoudi, S. Wrangé, P. 2011. *Sverige och folkrätten*. 4. Uppl. Vällingby: Elanders Sverige AB
- Denov, M. 2008. *Girl Soldiers and Human Rights: Lessons from Angola, Mozambique, Sierra Leone and Northern Uganda*. The International Journal of Human Rights. 12(5). pp 813–836
- Denov, M. Richard-Guay, A. 2013. *Girl Soldiers: Towards a gendered understanding of wartime recruitment, participation and demobilisation*. Gender & Development. 21(3). pp 473–488
- Gustavsson, M. Oruut, J. Rubensson, B. 2017. *Girl Soldiers with Lord's Resistance Army in Uganda fighting for survival: Experiences of young women abducted by LRA*. Children's Geographies. 15(6). pp 690–702
- Haer, R. 2017. *Study of Child Soldiering: Issues & Consequences for DDR Implementation*. Third World Quarterly. Department of Politics and Public Administration. 38(2): 453–468
- . 2019. *Children and armed conflict: looking at the future and learning from the past*. Third World Quarterly. 40(1). pp74–91
- S, J Park, A. 2006. *Other Inhumane acts: Forced Marriage, Girl Soldiers and the Special Court for Sierra Leone*. Social & Legal Studies. 15(3). pp 315–337
- Bryman, A. 2008. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2. uppl. Stockholm: Liber AB, uppl 2
- Egan, S. 2018. The doctrinal approach in international human rights law scholarship. I Lee McConnell och Rhona Smith (red). *Research methods in human rights*. New York: Routledge, 24–41
- Feyter, K.D. 2009. Treaty Interpretations and Social Sciences. I Fons Coomans (red). *Methods of Human Rights Research*. Antwerp: Intersentia, 213
- Fredman, S. 2013. Engendering socio-economic rights. I Hellum, A och Sinding, A, H (red). *Women's Rights: CEDAW in international, national and regional law*. Cambridge: University Press. pp 217–241
- Leeuwen, V, F. 2013. Women's rights are human rights!: the practice of the United Nations Human Rights Committee and the Committee on Economic, Social and Cultural Rights. I Hellum, A och Sinding, A, H (red). *Women's Rights: CEDAW in international, national and regional law*. Cambridge: University Press. pp 242–267
- McConnell, L. 2018. Legal Theory as a Research Methodology. I Lee McConnell och Rhona Smith (red). *Research methods in human rights*. New York: Routledge, 42–69
- Olsen, Lena. 2004. *Rättsvetenskapliga perspektiv*, SvJT 2004, s.105–145.

Webbsidor

1. *5 Child Soldiers Myths*. <https://www.child-soldiers.org/news/5-child-soldier-myths> (Hämtad 2019-04-30)
 2. *Child soldier levels doubled since 2012 and girls' exploitation is rising* <https://www.child-soldiers.org/News/child-soldier-levels-have-doubled-since-2012-and-girls-exploitation-is-rising> (Hämtad 2019-04-30)
 3. *Recruited but not 'child soldiers': Girls in South Sudan risk being left without support* <https://www.child-soldiers.org/news/recruited-but-not-child-soldiers-returning-girls-in-south-sudan-risk-being-left-without-support> (Hämtad 2019-04-30)
-
1. *20 years to better protect children affected by conflict*. https://childrenandarmedconflict.un.org/wp-content/uploads/2017/06/Twenty-Years-of-Work-Updated-Booklet_web.pdf (Hämtad 2019-04-30)
 2. *The Six Grave Violation* <https://childrenandarmedconflict.un.org/six-grave-violations/> (Hämtad 2019-04-30)
-
1. ICRC, *the Paris Principles. Principles and Guidelines on Children Associated with Armed Forces or Armed Groups*. <https://www.icrc.org/en/doc/assets/files/other/paris-principles-2007-eng.pdf> (Hämtad 2019-05-09)
 2. ICRC, *the Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols*. <https://www.icrc.org/en/document/geneva-conventions-1949-additional-protocols> (Hämtad 2019-05-09)

3. ICRC, *International Criminal Court* <https://www.icrc.org/en/document/international-criminal-court> (Hämtad 2019-04-15)
1. United Nations Human Rights Office of the high Commissioner. *Vienna Declaration and Programme Action*. <https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Vienna.aspx> (Hämtad 2019-04-26)
2. *Fact Sheet No.10 (Rev.1), The Rights of the Child* <https://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet10rev.1en.pdf> (Hämtad 2019-05-10)

Cape Town Principles and Best Practice

[https://www.unicef.org/emerg/files/Cape_Town_Principles\(1\).pdf](https://www.unicef.org/emerg/files/Cape_Town_Principles(1).pdf) (Hämtad 2019-05-08)

Situation in the Democratic Republic of the Congo in the Case of the Prosecutor v. Thomas Lubanga Dyilo, 29 January 2007, International Criminal Court, No. ICC-01/04-01/06, p 85 https://www.icc-cpi.int/CourtRecords/CR2007_02360.PDF (Hämtad 2019-05-12)